

Az egyén és a közösség

Azt kérték tőlem, hogy elmélkedjünk közösen az egyén és a közösség közötti kapcsolatról, a közösségi élet fontosságáról a szerzeteséletben. Annak szükségessége, hogy erről a témáról elmélkedjünk, abból is fakad, hogy az Állam megkérdőjelezi az egyes szerzetesek és a közösségük között fennálló kapcsolatot, amikor, különféle helyzetekben, nem veszi figyelembe, hogy bizonyos személyek életközösségekben élnek, különösképpen, ha szerzetesközösségekről van szó.

Mindenkori probléma

Kérdés azonban, hogy az egyének és a közösségeik közötti probléma nehézsége valóban elsősorban csak a civil hatóságok hozzáállásából, a minket körülvevő laikus sőt laicizáló kultúrából és a poszt-keresztény társadalomból születik-e, amelyben élünk? Úgy tűnik, hogy igen. Mégis, ha időben magunk mögé tekintünk, az elmúlt századokra, el kell ismernünk, hogy ez a probléma nem ma született. Ugyan ezt a nehézséget bemutathatjuk a XX., a XIX. és XVIII. és a többi század emberénél is. Eljutunk így a VI. század emberéhez is, akivel igencsak jól foglalkozott szent Benedek, és azokhoz az emberekhez, akikkel a sivatagi atyák és anyák foglalkoztak, stb.

Figyeljék meg például ezt a részletet abból a vizitációs kartából, amelyet két Ciszterci Rendi apát hagyott hátra egyik elődömnek az Hauterive-i Apátságban 1486-ban:

„Soha és sehol nem tartják a szilenciumot, mintha nem is lenne előírva. Nem alszanak rendes dornitóriumban (közös hálóban), hanem mindenkinek külön szobája van a kerengő boltozatai fölött. Ha a kerengő éjszakára be lenne zárva, nem tudnának kijárni; de sohasem zárják be. Nem mennek a kórusba, hogy hálaadást énekeljenek, miként az szokás a Redben, hanem a hálaadásukat egyfajta kantinban mondják el, ahol esznek is mindig. Étkezéskor nem egy oldalon ülnek az asztalnál, ahogyan a szerzetesek, hanem úgy, miként a tavernák vendégei, együtt az ismerősökkel (familiarii) és az alkalmazottakkal. Pedig egész jó refektóriumuk volna, ha egy kicsit felújítanák. (...)

A fiatal szerzetesek a monostorban tudatlanok, lázongók, nagyon rosszul képzettek. Nem ismerik a zsoltároskönyvet, a himnuszokat, a kantikumokat, az antifónákat és az egyéb szükséges dolgokat. Fegyelmezetlenek, nem ismernek semmit a Rend szertartásaiból. Ennek a rossznak, az apát az oka, aki szerzetesnek fogadja őket, mielőtt még tudnák, amit tudniuk kellene, utána pedig már sohasem fogják megtanulni, és így semmiféle jövőbeli remény nem fűzhető hozzájuk, hacsak Isten nem segíti őket! (...) Az apát fősvény és nagyon kapzsi: nem tiszteli csak a pénz istenét. (...) A szerzetesek saját holmikat birtokolnak, nem engedelmeskednek, mert senki sincs, aki parancsoljon nekik, mert az apát lassú és nem leli kedvét másban, csak a fősvénységben. (...)

[A Sarine-on] állandóan csónakok járnak (...) amelyek mindenféle férfiakat és nőket szállítanak; a kolostorban nyilvános taverna (italmérő pince) működik, amely egy bizonyos szerzetesé, és amelyben mindig vannak kicsapongó nők és férfiak, akik őket kísérik, és akik időről időre összeverekednek, olyannyira, hogy mindebből rengeteg botrány fakad, még a szerzetesek számára is, akár az ő hibájukból, akár mások hibájából. És a monostor maga is, e miatt a taverna miatt és a csónak miatt, mindenki számára átjárható és nyitott útvonal, pedig mindez másképp is lehetne. De hát ki is tesz itt valamit? Egyáltalán senki!” (Latin szöveg: *Mélange à la mémoire du P. Anselme Dimier, Arbois, 1984, 179-181 old.*)

Az egyén és a közösség kapcsolata tehát mindig is nehézséget jelentett és magában hordozta a különválás veszélyét. Van az emberben valami erő, amely, úgy tűnik, messze elvonná a közösségi élettől. Ma ezt mi „individualizmusnak” hívjuk, atyáink „singularitás-ról” beszéltek. Szent Benedek, Regulájának első fejezetétől kezdve jól rávilágít arra, hogy milyen nagy a tétje annak, hogy az ember szembeszáll-e ezzel a hajlamával. Míg az anakoréták és a remeték, „a monostorban való huzamosabb próbatétel útján lesznek azok” és „sok társuk segítségével tanultak meg az ördög ellen küzdeni” és

készek, hogy „testvéreik csatasorából magános harcra nyugodtan a pusztába vonulhatnak – ad singularem pugnam eremi” (RB 1,3-5), a szarabaiták „ketten vagy hárman, vagy éppen egyenként, pásztor nélkül nem az Úr, hanem saját maguk aklába zárkóznak” (RB 1,8).

Van olyan magány, amely a közösségi élet csúcsa. Ez a magány, mint érett gyümölcs fejlődik ki a közösségi életből. Ezzel szemben van egy olyan magány, amely bele se lép a közösségi életbe és visszautasítja azt az érlelő és önmagunkat kiteljesítő gyakorlatot és tapasztalatot, melyet a közösség ajándékozik és kér az egyéntől.

Már Jeruzsálemben

Azonban, hogy jobban megértsük Szent Benedeknek ezeket az oly világos és egyértelmű megállapításait, menjünk még visszább az időben és az egyén és a közösség közötti feszültség történetében, egészen az első jeruzsálemi keresztény közösségig. Ennek a közösségnek legelső belső nehézsége, a legelső botrány Krisztus Egyházának belsejében, és annak az individualizmusnak az első megnyilatkozása, amely megsebzti a közösség egységét (a kommúniót) Ananiás és Szafira csalásának epizódjában található.

Ez a jelenet, amely mintegy az ősbűnt írja le az Egyházban, melyet éppen csak, hogy életre keltett a pünkösdi Lélek – az ősbűnt, amelyet ismételtelen egy házaspár követ el – ez a jelenet megvilágosíthat bennünket arról, hogy milyen nagy a témánk tétje.

Azt gondolom, hogy alapvető fontosságú számunkra, hogy hivatkozási pontokat találjunk a Szentírásban azzal kapcsolatban, amit mi élünk, ami ma foglalkoztat bennünket, mert csak így tudjuk az aktuális körülményeket és problémákat olyan fényben megélni, amelyet nem ezek hoznak létre önmagukból, hanem kívülről érkező világosság. Ez a külső fény segít, hogy jól lássuk őket, helyesen érzékeljük (megkülönböztessük) és értsük őket, és ha lehet, többre legyünk képesek velük kapcsolatban, minthogy megállapítjuk létüket, elszenvedjük őket, vagy siránkozunk rajtuk.

Elmélkedjük át tehát Ananiás és Szafira csalását. Nagyon közelről érinti a témánkat.

A javak közössége kezdettől fogva a közösséghez tartozás jele volt az Egyházban. Miként később Szent Bernát is hangsúlyozza, arról van szó, hogy átlépünk az „enyéből” a „miénkbe”, a „saját dolgokból” a „monostor dolgaiba” (RB 58,26). Az a gesztus, hogy saját javainkat a közösség rendelkezésére bocsátjuk, konkrét tanúságtételt és valós összetartozást jelentett. A holmik, különösképp a ruhák, a személyt jelképezik. Odaadni minden javunkat, levetni a ruháinkat, mindez azt akarta kifejezni, hogy egészen az Egyházi vagyunk, Krisztus Testéé, tehát magáé Krisztusé. A személy hovatartozásának a jele volt ez, és nem csak az Egyház műveinek támogatására irányuló cselekedet. Annál is inkább, mert kezdetben, az Egyház művei maga az Egyház volt, hiszen a szegényeket nemcsak pénzzel segítették, hanem Krisztus Teste kiváltságos tagjainak tekintették őket. Amit nekik adtak, az elsősorban is a testvéri szeretet, a közösséghez tartozásuk volt, mintegy válaszként a személy legalapvetőbb szükségletére, amely nem más, mint az, hogy az Üdvözítő Krisztushoz csatlakozhasson. Nem a pénz vonzotta a szegényeket, hanem a közérjük tartozás, és ennek a közérjük tartozásnak jegyében osztották meg velük az anyagi javakat.

Mivel tehát az anyagi javak közössége a keresztény közösséghez tartozás tanújele, ezért egészen szabadnak és mindenféle kötelezettségtől mentesnek kellett lennie. Az Egyház tudta, hogy az egyén emberi szabadsága mindig egy érlelődésnek és egy megtett útnak a gyümölcse, és nem lehet rögtönzött módon teljes és végleges döntést hozni. Még a vértanúság teljes és végleges döntése is a hit és a szeretet titokzatos útjának gyümölcse, amelyet Isten ajándékaaként teszünk meg.

István is gyakorolta a diakónusi szolgálatban a javak szétoztását, és gyakorolta a tanúságtételt a hithirdetésben mielőtt szétoztotta, odaadta volna Krisztusnak és az Egyháznak életét és véréét.

Ananiás és Szafira színlelése nem azért olyan súlyos, mert megtévesztették a közösséget a nagylelkűségükkel kapcsolatban, hanem azért, mert a közösséghez tartozásuk szabadságát illetően hazudtak. Úgy tettek, mintha teljesen szabadok volnának arra, hogy egészen a közösséghez tartozzanak. Nem akarták elismerni mindenki előtt, hogy a szabadságuk még úton volt, még nem volt kész arra, hogy mindent föláldozzon, még szükségük volt időre, a közösség segítségére és Isten kegyelmére, hogy növekedjenek.

Az Üdvösséghez szükséges, hogy a keresztény közösséghez tartozzunk, az odatarozásunknak azonban egészen szabadnak kell lennie. Ahhoz pedig, hogy szabad legyen, igaznak kell lennie és valóságosnak. A hazugság lerombolja az igazságot és a szabadságot, és ezért lerombolja a közösséghez tartozást is, amely az Üdvösségre vezet.

Az odatarozás végcélja Szentháromság

Ananiás és Szafira epizódjában, különösképpen pedig Péter szavaiban, amelyeket külön-külön hozzájuk intéz, megmutatkozik számunkra az egész kérdés végső értelme is. Mindaddig ugyanis még azt hihetnénk, hogy a közösség felé megnyilvánuló becsületesség a végső érték, és ez a következetességnek, a szabadságnak és az igazságnak a végső kritériuma. Azonban akkor mi különböztetné meg a keresztény közösséget bármely más szektás vagy fundamentalista csoporttól?

Érdeemes észrevennünk, hogy ez a veszély megmarad a keresztény közösségekben is, és különösképpen bennük, és ezen belül a szerzetesközösségekben és a monasztikus közösségekben. Hányszor van az, hogy az egyéni vagy személyes dolgok fölládozásának követelménye csupán az önmagában értelmezett közösség iránti odaadás értékén alapul, vagy a közösség fennállása iránti tanúsított tiszteleten, a közösség imázsa, hagyománya, stílusa, megbecsültsége iránti odaadottságon, stb.

Azok a problémák, amelyeket az egyén és a közösség kapcsolatával összefüggésben fentebb említettünk, vajon nem abból a voluntarista törekvésből fakadnak-e, amely a közösséget csupán az egyéni életek útja, az egyéni életek értelme és az egyének hivatása végállomásává akarja leegyszerűsíteni?

Mit is mond Péter Ananiásnak és Szafirának?

„Ananiás, hogy csábíthatta el szívedet a sátán, hogy be akard csapni a Szentlelket, és a föld árának egy részét félretedd? Hát nem a tied maradhatott volna, ha meg akartad tartani? Vagy ha eladtad, nem rendelkezhetél szabadon az árával? Miért vetemedtél ilyesmire? Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek!” (ApCsel 5,3-4).

Szafirának pedig ezt mondja: „Mire való volt egymás közt megegyeznetek, hogy próbára teszitek az Úr Lelkét?” (ApCsel 5,9).

A két szemrehányásban, amelyet külön-külön a házastársakhoz intéz, Péter a Szentlelket említi. A tettüket nem arra vezeti vissza, amit a közösség ellen követek el, hanem amit a Szentlélek ellen cselekedtek. Ananiás és Szafira nem a közösséget csapták be és árulták el, hanem a Szentlelket, az Atyának és a Fiúnak a Szeretetét. Elárulták és becsapták a Szentháromságot.

Ez azt jelenti, hogy Péter számára, az apostolok számára, azoknak a döntéseknek végső értelme, amelyet minden egyes személynek meg kell hoznia a keresztény közösséggel kapcsolatban, ezeknek a döntéseknek, amelyek lehetnek áldozathozatalok is, a végső értelme nem önmagában véve a közösségben található, hanem a Szentháromság közösségében. Abban a Szeretetben, aki Isten, abban a Szeretetben, amely az Atyát és a Fiút egyesíti. A végső cél a Szentháromság, a három isteni Személy Közössége, úgy, amint azt a Fiú feltárta nekünk, és amelyben részesít bennünket: „Amint engem szeretett az Atya, úgy szerettelek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben.” (Jn 15,9).

Ismerni és élni a szentháromságos közösséget, ez a végső értelme és célja minden egyes személynek és minden egyes közösségnek. Itt találkozik és teljesedik be a végső célja minden egyes személynek és minden egyes közösségnek. A keresztény közösségnek csak annyiban van értelme, amennyiben lehetővé teszi az egyéneknek, hogy Krisztus által és a Szentlélek kegyelme által beléphessen a szentháromságos Közösségbe, minden dolog kezdetébe és végébe, az ember szívének, minden emberi szívnek kezdetébe és végpontjába.

Túlzásba hajló közösségek?

Amikor mindaz, amit egy közösség ad és kér nem ennek a végső kezdetnek és célnak a szolgálatában áll, túlzásokba és végletekbe esünk. Csak ha a szentháromságos Közösséget, mint a közösség állandó és végső látóhatárát őrizzuk a szemünk előtt, csak akkor tudunk minden egyént a szabadsága teljes tiszteletben tartásával befogadni, és főképpen pedig úgy, hogy tiszteletben tartjuk azt a növekedési és érlelődési időt, amelyre szüksége van.

Krisztusban, a húsvét titkában, a Szentlélek ajándékában, a szentháromságos Közösség látóhatára már örökre nyitva van számunkra. „Amint engem szeretett az Atya, úgy szerettelek én is titeket.” Ez már meg van, már beteljesedett.

Ez a látóhatár azonban mindig úgy van nyitva, hogy várja a fejlődésünket, várja a szabad beleegyezésünket, várja, hogy hazatérjünk az Atya házába. Ez a látóhatár alapvetően, ontológiailag irgalmas.

Magából abból a tényből kifolyólag, hogy megnyitotta önmagát számunkra, mintegy irgalmasságra kötelezte önmagát, arra, hogy kész legyen minden feltétel nélkül felvállalni a nyomorúságunkat, ellenállásunkat, és azt, hogy elutasítjuk a közösséget. A Szentháromság türelmes (patiens) a szó minden értelmében: „szened” (patitur) értünk a Fia Passiójában. „Elvisel” bennünket az Atya Irgalmasságában. „Együtt érez” velünk a Szentlélek kegyelmében.

Ananiás és Szafira káromolták a szentháromságos közösséget, mert olyan cselekedetet színleltek, amely azt jelezte, mintha már elérték volna a közösség tökéletességét. Ha csak egy fillért adtak volna, vagy egyáltalán semmit, mondván: „még nem vagyunk képesek erre a közösségre”, folytathatták volna közösségi útjukat mindvégig, a közösségtől és Isten kegyelmétől kísérve és segítve.

Ebben az epizódban ők voltak azok, akik visszaéltek a közösséggel. Azonban azt hiszem, hogy, az egyén és a közösségeink kapcsolatának aktuális helyzetében, még hasznosabb azzal szembenéznünk, hogy amennyiben, igen gyakran, a közösségeink úgy tűnnek, nem olyan helyek, amelyek képesek volnának az egyének növekedését segíteni és érlelni őket a közösséghez tartozásukban, mindez talán abból fakad, hogy túl gyorsan és rögtön követelik a megtérésüket, mert paradox módon, nem kívánják meg, hogy ez a megtérés a végső célig elmenjen, egészen a szentháromságos Közösségig.

Azt hiszem, hogy ma, az egyén és a közösség kapcsolatának valódi problémája gyakran a közösségről alkotott elképzelésünkből fakad. Anélkül, hogy túlzottan észrevennénk, finom, észrevétlen túlzásba hajló felfogást hordozunk magunkban a közösségről. Olyan túlzással teli felfogást, amely visszaél a személyek szabadságával és alapvető hivatásukkal. A mi keresztény közösségről alkotott koncepciónk akkor túlzásba hajló, amikor nem szentháromságos. Amikor mindaz, amit magunktól és másoktól megkívánunk a közösséggel kapcsolatban, nem terjed ki egészen minden közösség Kezdetéig és Céljáig, a Szentháromságig.

A közösségek megtérése

Mindez azt jelenti, talán, hogy az első megtérés, amelyre az egyén és a közösségek kapcsolata nehézségének aktuális helyzetében szükség van, az a közösségek megtérése. Mielőtt elvárnánk az egyének megtérését, a közösségeknek kell megtérniük. Krisztus Egyházában, az első megtérés a közösségé, nem az egyéneké, mert a Szentlélek az, aki megvalósítja az egybegyűlt hívek csoportjainak megtérését, a szentháromságos közösség helyeivé formálva őket. A Pünkösöd az Egyház első megtérése, és minden egyéni megtérés ennek a következménye. Az egyéni megtérések és karizmák, miként szent Pál esetében is, a Szentlélek meghívásai arra, hogy fogadjuk be egyéni életünkbe is a Pünkösödöt, Cenákulumot. Más szóval: a szentek közössége először is egy szent közösség. Hozzá csatlakozva a hívők megszentelődnek a Szentlélek erejéből, aki a szentségekben, az Igében, valamint adományaiban és karizmáiban működik.

Bizonyos értelemben a közösségek individualizmusa rosszabb tehát, mint a személyeké. Mert létezik közösségi szinten is individualizmus, mégpedig akkor, amikor egy közösség rázárul saját terveire, bármely terv legyen is az – gyakran nagyon vallásos és lelki tervek –, ahelyett, hogy Isten tervének szolgálatában állna, amely nem más, mint hogy minden embert bekapcsoljon az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek a Közösségébe.

Ami individualistává tesz, az a szív szegénységének, akár szándékos, akár tudtunkon kívüli elutasítása. A szívnek ez a szegénysége abban áll, hogy odaajándékozzuk Istennek azt az űrt, hogy szükségünk van Őrá. Felajánljuk neki, hogy szomjazunk a szeretetre, a szövetségre, a közösségre, amelynek egyedül Ő a Forrása.

Az egyének azonban nem tudják megérteni a közösségiség szépségét, ha a közösségek nem ajándékozzák meg őket ennek tapasztalatával és ízével. Gyakran csak bonyolítjuk ezt a tanúságtételt és valami előre felépített valósággá alakítjuk, és végül megállítjuk a tekintetünket és mások tekintetét magán a közösségen, legfőképpen pedig azon a képen, amelyet szeretnénk, hogy a közösségünk mutasson. Nem engedjük meg, hogy a közösségeink áttetszőek legyenek a Szentháromság számára, hogy olyan színes üvegeablakok legyenek, amelyeken más fény megy keresztül, mint amit mi akarunk kisugározni.

Mi is ez az áttetszőség? Ez a mi szegénységünk, kicsiségünk és nyomorúságunk.

A legelső keresztény közösségben, amely összegyűlt ott az Emeleti Teremben, az Egyház szegénységben megmutatózó kontemplatív dimenziójának egy olyan egyszerű példája van jelen, hogy már nem is vesszük észre, és ezért már nem is gondolunk arra, hogy kövessük, gyakoroljuk.

„Erre, az Olajfákról elnevezett hegyről, amely Jeruzsálemtől egy szombatnapi járásra van, visszatértek Jeruzsálembe. Amint megérkeztek, fölmentek az emeleti terembe, ahol együtt szoktak lenni: Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Alfeus fia, Jakab, a buzgó Simon és Jakab testvére, Júdás. Mindannyian egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus anyjával és testvéreivel együtt” (ApCsel 1,12-14).

Ez a közösség, ha közelebről megnézzük, egészen szegény. Csak olyan személyekből áll, akik ezentúl tudatában vannak a nyomorúságuknak, kicsinyességüknek, és annak, hogy lehetetlen a saját erejükre számítaniuk. Mária is tudatában van annak, hogy semmi Isten kegyelme nélkül, amely betölti őt. Ez a szegénység egyesíti őket és teszi őket nyitottá Isten Ajándékára. A gyülekezetük kontemplatív dimenzióját táplálja, sőt mi több, az építi föl, hogy elfogadják és felajánlották nyomorúságukat.

Amikor manapság a „kontemplatív dimenzióról” beszélünk, mindjárt valami elvont, élettől elszakadt lelkiségre gondolunk. Főként pedig egy lényegében individuális, egyéni dimenzióra. Az a benyomásom, hogy amit a Nyugat a modern kor beköszöntével elveszített, az éppen ennek a kontemplatív dimenzióknak a beágyazódása a keresztény közösségbe. Az a tudat, hogy először is a közösség az, amely „kontemplatív”, amely garantálja, hogy hozzáférünk az Istennel való kapcsolat „Templomához”. Innen ered az Egyház liturgikus válsága is, amely nem csak a Zsinat után kezdődött, mert nem liturgikus formák vagy rítusok kríziséről van szó, hanem az egyéni jámborság és az Egyház jámborsága, az egyéni imádság és a keresztény közösség imádsága közötti kapcsolat kríziséről. Mondhatnánk, hogy a válság abban áll, hogy szétszakadt egymástól a szobánkban végzett imádság (vö. Mt 6,6) és az „emeleti teremben” végzett imádság. A rejtekben végzett imádságnak bezárt ajtaja már nem egyezik a Cenákulum ajtajával, amelyen a Feltámadott jelenléte képes áthatolni, és amelyet a Pünkösdi Lelke szélesre tár, hogy tanúságot tegyenek Krisztusról a világban.

A két szoba, a rejtekben lévő, személyes szoba és a Cenákulum egyházi, közösségi, eukarisztikus terme már nem esik többé egybe, két külön szoba, amelyek közül az ember saját ízlése és érzékenysége szerint választhat.

Mégis, újra ismétlem, ami egyesíthetné őket, az egész egyszerűen a szegénységünk átérzése. Az egyetlen ajtó, amely egészen egyszerűen állandó kommunikációt jelentene a szívünk rejtett szobája és az Egyház közösségének emeleti terme között, ez az ajtó, az, hogy alapvetően szükségünk van Istenre.

Ha a közösségeink lényegileg olyan helyek lennének, ahol azért vagyunk együtt, hogy Istennek bemutassuk szívünk szegénységét, akkor minden egyes egyén vonzó vágyat érezne arra, hogy csatlakozzon hozzánk. Vonzódna az ő nyugtalan szegénységében, amelynek nincs hol megpihennie. Az individualizmus ugyanis nem más, mint menekülés saját szívünk nyomorúsága elől. Az egész társadalom erre a menekülésre bíztat bennünket, de néha még az Egyházi közösségeink is, amelyek, úgy tűnik, csak plusz erőfeszítést és még több képességet várnak tőlünk, ahelyett, hogy megajándékoznának azzal a pihenéssel, amelyre Krisztus hív és vonzz bennünket Szívének alázatával és szelídségével. Ahelyett, hogy megajándékoznának bennünket Krisztus nyugalmával, amely a Vigasztaló ajándéka.

Az individualizmus nagyon bosszantó, különösképpen számunkra, akik monasztikus közösségek előljárói vagyunk, és folyton ott vannak a báránnyaink a szemünk előtt. Azért bosszant bennünket, mert pásztor-küldetésünk kudarcát látjuk benne, és tisztában vagyunk azzal a rosszal, amit maguknak okoznak testvéreink, mikor ezt a természetlen önállóságot választják.

Azonban, végső soron nem éppen ezért jött el Isten Fia ebbe a világba? Nem éppen azért jött, hogy saját Testének egységébe összegyűjtse Atyjának szétszóródott gyermekeit az egész emberiségből? Az individualizmus, nemde, éppen az ősbűn egyszerű és állandó felbukkanása, gögös elutasítása Istennek, aki Közösség? Az individualizmusban természetesen ott van Ádám gögje, aki isten akar lenni Isten nélkül, de ott van a félelme is és szégyene saját mezítelensége és nyomorúsága láttán, amely őt sebezhetővé teszi az ellenségessé vált világban. Az individualista egyén, akivel szembesülünk, nem csak másokban, hanem magunkban is, alapjában véve, egész egyszerűen az ember, akinek szüksége van a megváltásra, szüksége van arra, hogy megszabadítsák mindazoktól a kötelékektől, amelyekkel saját magát hamis biztonságokhoz köti hozzá.

Nem kellene akkor egész egyszerűen újra kezdenünk magával a keresztyén eseménnyel? A mai ember helyzete, a mai Egyház helyzete, a Szerzetesrendjeink és közösségeink helyzete, a mai testvéreink helyzete, nem azt kíváná-e tőlünk egész egyszerűen, hogy azt tegyük, amit minden nemzedéknek meg kellett tennie kétezer éven keresztül? Nem azt kellene-e tennünk nekünk is, hogy újra abból indulunk el, amiért Krisztus eljött, hogy véghezvigye ezen a világon? Nem kellene újra abból kiindulunk, hogy miért is maradt Ő itt élő módon jelen közöttünk?

A valódi kérdés, a valódi kihívás, nem az, hogy képesek legyünk megoldani a mai ember problémáit, hanem inkább az, hogy hozzáférhetővé tegyük az Üdvösséget, az Üdvözítőt. Hogyan is tegyük ezt, ha nem úgy, hogy újra fölfedezzük Őt, az Ő jelenlétét közöttünk, ahogyan megígérte: „amikor ketten vagy hárman együtt vannak az én nevemben, ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20).

„A tizenegy tanítvány elment Galileába, arra a hegyre, ahova Jézus rendelte őket. Amint meglátták, leborultak előtte, bár néhányan kételkedtek. Jézus odalépett hozzájuk, és így szólt: "Én kaptam minden hatalmat égen és földön. Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig."” (Mt 28,16-20).

Leborulva a Feltámadott előtt, annak ellenére, hogy közben kételkednek! Nem így viselkedünk mi is néha? Ő azonban még közelebb jön hozzánk és minden kérdésünket újra összhangba hozza az Ő hatalmával, az Ő jelenlétével. Csak az Ő hatalmán és jelenlétén alapszik az Egyház minden missziója, az Ő hatalma és jelenléte világítja meg és mozgósítja az Egyház minden misszióját, tehát a mi küldetésünket is, amely nem más, mint hogy a világ minden egyénét közösségbe hozzuk a Szentháromság szeretetével.